

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Державний фінансовий контроль

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

7

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Брік Світлана Володимирівна

svitlana.brik@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів НТУ "ХПІ"

Авторка та співавторка понад 150 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Фінансовий облік 2», «Облікова політика підприємства», «Фінансовий контроль та аудит», «Аудит оподаткування суб'єктів господарювання», «Organization of accounting»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна вивчає принципи здійснення контролю, методичні прийоми і способи, що використовуються у контрольно-ревізійному процесі, організацію контрольно-ревізійної роботи.

Мета та цілі дисципліни

Вивчення студентами теоретичних та організаційних основ здійснення державного фінансового контролю, методики здійснення поточного контролю, інспектування та державного фінансового аудиту, що здійснюється органами державного фінансового контролю, порядку документування та реалізації матеріалів контрольних заходів, принципів організації державного фінансового контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємств, бюджетних установ та організацій. Оволодіння цим курсом повинне виробити у студентів навички практичного використання методів та прийомів фінансового контролю в контрольно-ревізійному процесі.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне завдання у формі реферату. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
- СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Результати навчання

- ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
- ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 86 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Управління корпоративними фінансами», «Управління фінансовими ризиками».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю. Класифікація і форми здійснення державного фінансового контролю. Предмет державного фінансового контролю та його об'єкти.

Метод державного фінансового контролю

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Суб'єкти державного фінансового контролю. Організація зовнішнього фінансового контролю. Спеціалізовані суб'єкти державного фінансового контролю. Питання для обговорення та самоперевірки.

Тема 3. ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Міжнародна практика формування принципів діяльності державних органів. Принципи організації та здійснення державного фінансового контролю в Україні. Професійна етика службовців державної податкової служби

Тема 4. РАХУНКОВА ПАЛАТА: КОНТРОЛЬ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Організація діяльності Рахункової палати України. Порядок проведення контрольних заходів Рахунковою палатою. Оформлення результатів контролю та їх реалізація

Тема 5. ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Система органів контролю державної податкової політики. Організація проведення перевірок установами державної Податкової служби. Порядок застосування фінансових санкцій та стягнення податкової заборгованості. Оскарження рішень податкової адміністрації. Податкова міліція: функції, права, обов'язки.

Тема 6. НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Статус і значення Національного банку у грошово-кредитних стосунках України. Структура Національного банку України та його управління. Функції та операції Національного банку України. Контроль за дотриманням комерційними банками економічних нормативів. Перевірка правильності здійснення операцій з готівкою підприємствами, організаціями, закладами.

Тема 7. ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Основні завдання та контрольні функції Казначейства України. Права та обов'язки Казначейства України. Контроль за використанням коштів державного бюджету. Контроль організації бухгалтерських служб у бюджетних установах. Взаємодія органів Казначейства з органами Державної контрольно-ревізійної служби та Державної митної служби України

Тема 8. КАЗНАЧЕЙСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Технічне забезпечення контролю. Контроль коштів на коррахунках у СЕП. Порядок ведення кореспондентських рахунків банків-учасників СЕП.

Теми практичних занять

Тема 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю. Класифікація і форми здійснення державного фінансового контролю. Предмет державного фінансового контролю та його об'єкти.

Метод державного фінансового контролю

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Суб'єкти державного фінансового контролю. Організація зовнішнього фінансового контролю. Спеціалізовані суб'єкти державного фінансового контролю. Питання для обговорення та самоперевірки.

Тема 3. ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Міжнародна практика формування принципів діяльності державних органів. Принципи організації та здійснення державного фінансового контролю в Україні. Професійна етика службовців державної податкової служби

Тема 4. РАХУНКОВА ПАЛАТА: КОНТРОЛЬ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Організація діяльності Рахункової палати України. Порядок проведення контрольних заходів Рахунковою палатою. Оформлення результатів контролю та їх реалізація

Тема 5. ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Система органів контролю державної податкової політики. Організація проведення перевірок установами державної Податкової служби. Порядок застосування фінансових санкцій та стягнення податкової заборгованості. Оскарження рішень податкової адміністрації. Податкова міліція: функції, права, обов'язки.

Тема 6. НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Статус і значення Національного банку у грошово-кредитних стосунках України. Структура Національного банку України та його управління. Функції та операції Національного банку України. Контроль за дотриманням комерційними банками економічних нормативів. Перевірка правильності здійснення операцій з готівкою підприємствами, організаціями, закладами.

Тема 7. ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Основні завдання та контрольні функції Казначейства України. Права та обов'язки Казначейства України. Контроль за використанням коштів державного бюджету. Контроль організації бухгалтерських служб у бюджетних установах. Взаємодія органів Казначейства з органами Державної контрольно-ревізійної служби та Державної митної служби України

Тема 8. КАЗНАЧЕЙСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Технічне забезпечення контролю. Контроль коштів на коррахунках у СЕП. Порядок ведення кореспондентських рахунків банків-учасників СЕП..

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у формі реферату. У рефераті студент повинен показати знання, правильне розуміння та вміння працювати з інформаційними джерелами, самостійно викладати особисту точку зору, узагальнювати теоретичний та практичний матеріал, робити висновки та пропозиції.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 12 грудня 2000р. №2121-111.
2. Закон України "Про державну службу" від 17.11.2011 № 4050-VI.
3. Закон України „Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. №679 -XIV.
4. Закон України «Про державну службу». - від 17.11.2011 № 4050-VI.
5. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетними та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 №2181-111.
6. Закон України „Про Рахункову палату України” від 11.07.1996 р.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
8. Положення про Державну казначейську службу України. Указ Президента України від 13 квітня 2011 року № 460/2011
9. Положення про порядок подання та розгляду скарг платників податків органами державної податкової служби, затвердженого наказом ДПА України від 23.12.2010 р. № 1001.
10. Брік С.В. Фінансовий контроль та аудит [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів першого (бакалаврського) рівня економічних спец. денної та заочної форм навчання / уклад. С. В. Брік ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст дані. – Харків, 2021. – 66 с.

Додаткова література:

1. Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс. Частина 1 : навч. посібник / заг. ред. М. Ю. Мардус ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2022. – 523 с
2. Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс : навч. посібник. Ч. 3 / О. В. Мелень [та ін.] ; ред. Н. Ю. Єршова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2023. – 165 с
3. Брік С.В., Мардус Н.Ю. Теоретико-методологічні аспекти розвитку фінансово-економічних систем. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Львів. 2020. №34. с.303-312
4. Брік С.В. Обов'язки та відповідальність органів державної фіскальної служби Мат-ли міжнар. наук.-практ. інтернет конф., «Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки», 18 лютого 2020 р. – Луцьк, 2020. – С.339-341
5. Брік С.В. Адміністративне оскарження податкових рішень: процедура для платників податків та податківців. Мат-ли XXVIII Міжнар. Наук.-практ. конф. «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. МісroCAD-2020» 28-30 жовтня 2020 р. – Харків: НТУ «ХПІ», 2020 – с. 46

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді: модульної контрольної роботи № 1 (перевірка опанування студентами знань з тем 1-4) - 15 %, модульної контрольної роботи № 2 (перевірка опанування студентами знань з тем 5-8) - 15 %, підсумкової модульної роботи - 20 %, виконання реферату - 30 %, виконання домашніх завдань за кожною з пройдених з дисципліни тем - 20 %. Залік виконується письмо та містить: 2 теоретичні питання і ситуаційне завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО